

Türkiye’de Herpes Zoster Hastalık Yükü ve Klinik Tedavisi: Kapsamlı Bir Literatür Taraması

Selim Badur,¹ Esin Şenol,² Alpay Azap,³ Cihan Yeşiloğlu,¹ Alev Özakay,¹ Serdar Öztürk,¹ Adriana Guzman-Holst⁴

¹GSK, İstanbul, Türkiye

²Gazi Üniversitesi, Ankara, Türkiye

³Ankara Üniversitesi, Ankara, Türkiye

⁴GSK, Wavre, Belçika

AÇIKLAMALAR

SB ve **CY**, GSK şirketler grubunun çalışanlarıdır; **AGH** ve **SO**: GSK şirketler grubunun çalışanları ve hissedarlarıdır; **AO**: çalışmanın yapıldığı sırada GSK şirketler grubunun çalışanıdır; **ES** ve **AA** tarafından herhangi bir çıkar çatışması bildirilmemiştir.

TEŞEKKÜR

Burada sunulan çalışma GlaxoSmithKline Biologicals SA tarafından finanse edilmiştir. Yazarlar, yayın yönetimi için GSK çalışanı Bella Dragova-Maurin'e teşekkürlerini sunmaktadır. Yazarlar ayrıca GSK adına editoryal yardım ve yayın koordinasyonu için Costello Medical'e, yazarların girdileri ve yönlendirmelerine dayalı tıbbi yazım ve editoryal yardım için ise Costello Medical'den Samuel Shields'a teşekkürlerini sunmaktadır.

FİNANSAL DESTEK

Burada sunulan çalışma GlaxoSmithKline Biologicals SA tarafından finanse edilmiştir.

GİRİŞ

- **Herpes zoster** (HZ; zona) varisella zoster virüsünün (VZV; su çiçeği) reaktivasyonundan kaynaklanmaktadır ve tipik olarak akut ve ağrılı dermatomal döküntü ile karakterizedir.¹

- Küresel eğilimler HZ insidansında bir artışa işaret etmekle birlikte, **Türkiye’de HZ hastalık yüküne ait veriler sınırlıdır.**²

AMAÇ

Türkiye’de HZ epidemiyolojisi ve klinik tedavisiyle ilgili mevcut verileri özetlemek amacıyla ülke içinde yürütülen çalışmaların dahil edildiği bir literatür taraması yapılmıştır.

YÖNTEM

- **30 Nisan 2022** tarihine kadar yayımlanmış olan makalelerin tespit edilmesi amacıyla, **PubMed'i** ve Türkiye'deki **yerel dergileri** kapsayan bir **literatür taraması** gerçekleştirilmiştir.

- **Ana tarama dizisi:** (“Herpes Zoster” [Mesh] VEYA “herpes zoster” VEYA “shingles” VEYA “zoster” VEYA “varicella zoster”) VE (“Turkey”).
- Aşağıdaki parametreleri içeren HZ veya VZV ile ilişkili birincil veri içeren raporlar, olgu raporları/serileri, ikincil veri içeren derlemeler ve çalışmalar dahil edilmiştir:

Sürveys verileri

Seroepidemioloji

Hasta sonuçları

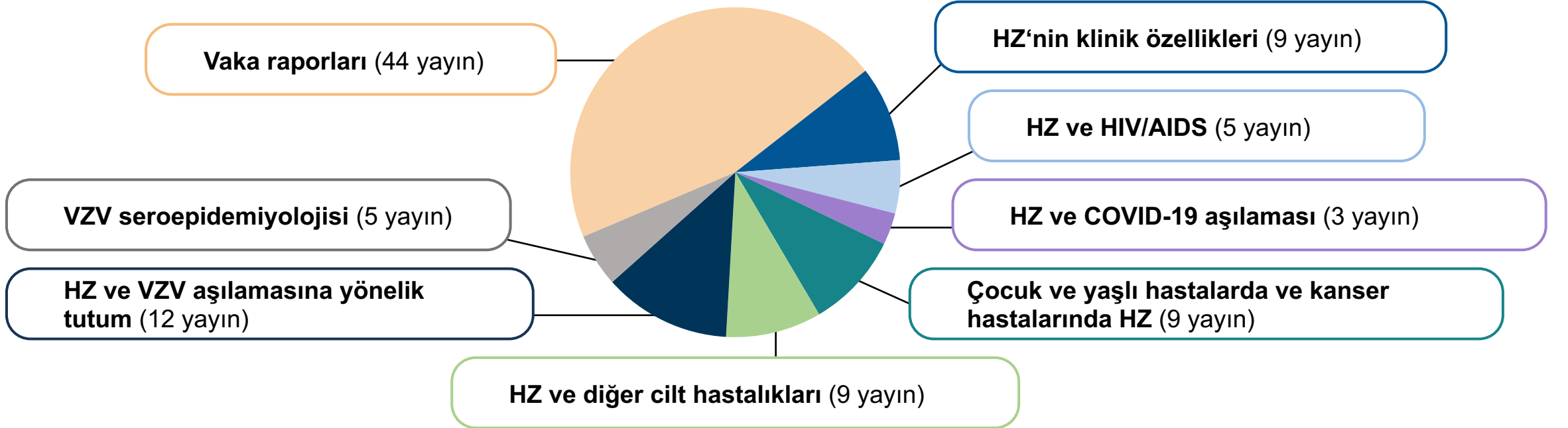

Klinik tedavi

DAHİL EDİLEN ÇALIŞMALARIN ÖZELLİKLERİ

Toplamda **96** makalenin çalışmaya dahil edilmek için uygun olduğu tespit edilmiştir; bunların çoğu İngilizce özeti olan Türkçe yayınlardır.

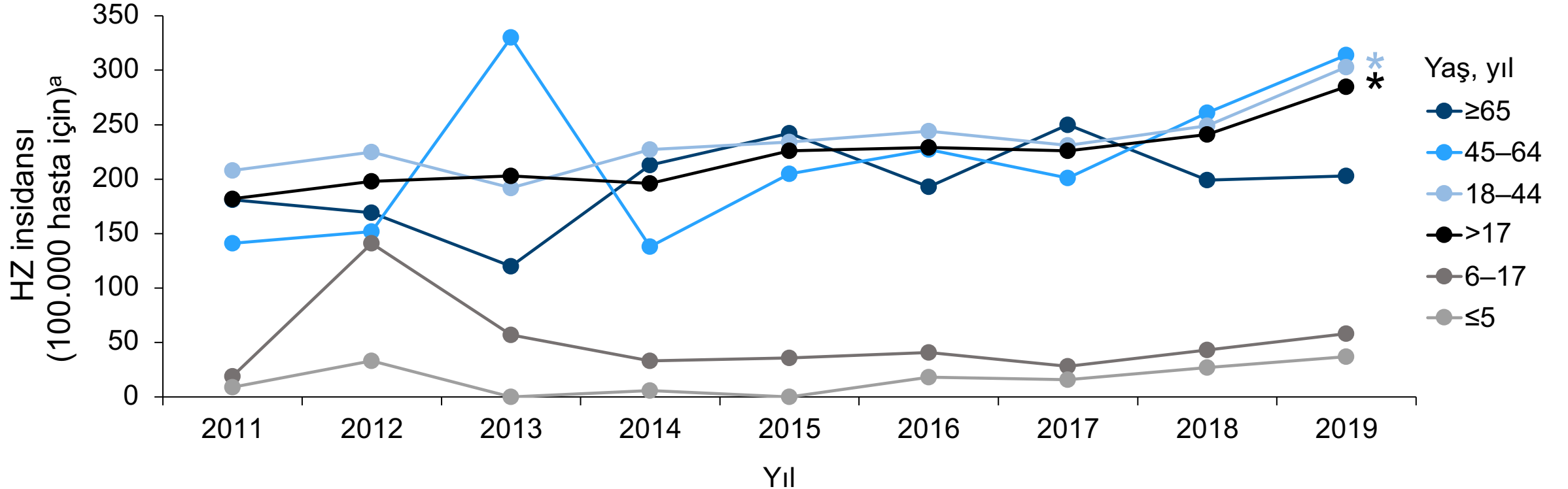
- Makalelerin **%40'ından fazlası**, Türkiye'deki HZ hastalarını içeren bir **olgu raporu** veya **vaka serisidir**.

TÜRKİYEDEKİ HERPES ZOSTER İNSİDANSI

İstanbul'daki 2 merkezde gerçekleştirilen **1** çalışmaya göre (N=1.090.803), 2011 ila 2019 yılları arasında, 17 yaş üzerindeki ve 18–44 yaş arasındaki bireylerde **HZ yıllık insidansında anlamlı bir artış** meydana gelmiştir.¹

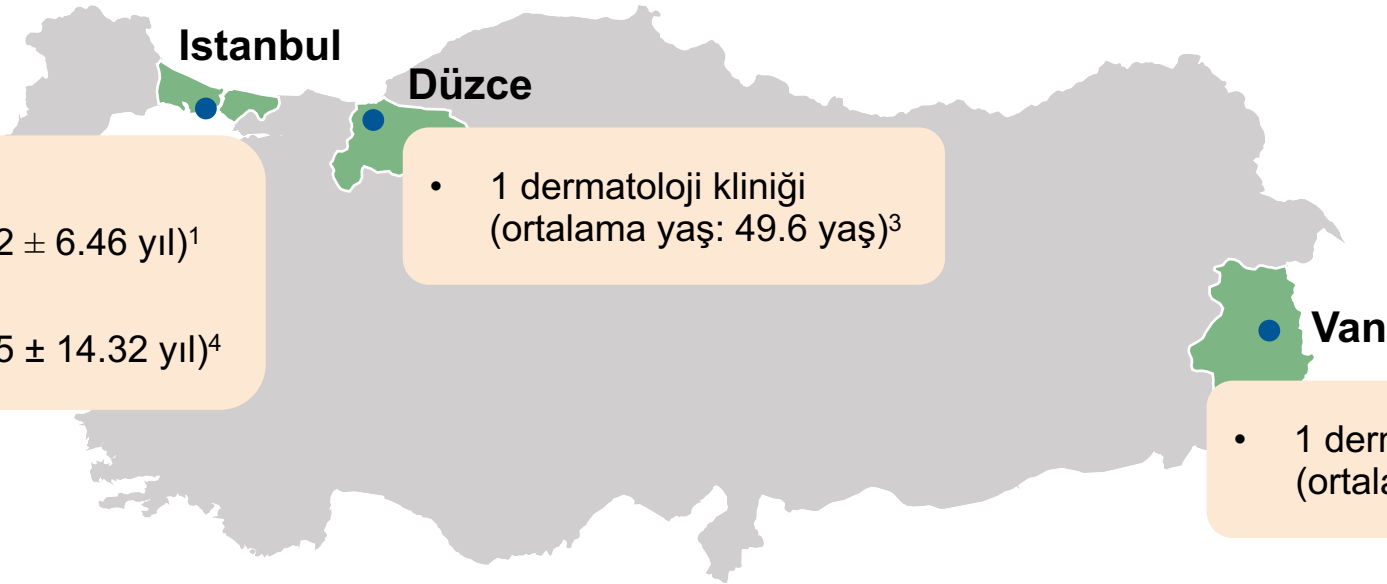

^aVeriler ve grafik için referans: Soysal A et al. (2021).¹ HZ insidansı, bahse konu yaş katmanlarında 2011–2019 yılları arasında önemli ölçüde artmıştır, p<0,01. 1. Soysal A et al. (2021).¹ Hum Vaccin Immunother. 2021;17(3):731–7. HZ: herpes zoster.

TÜRKİYE'DE HERPES ZOSTER PREVALANSI

4 adet tek merkezli çalışmaya göre, dermatoloji hastalarının **%0,43 ila %1,56'sında** HZ mevcuttur ve ilgili çalışma merkezleri şunlardır:¹⁻⁴

TÜRKİYE'DEKİ HERPES ZOSTER KOMPLİKASYONLARI

HZ ile ilişkili komplikasyon geliştiren hastaların oranı **7 çalışmada** bildirilmiştir.¹⁻⁷

- En sık bildirilen komplikasyon **postherpetik nevralsi (PHN)**'dir (**hastaların %5,7-58,8'i**).
- Hastaların **%5.7-6.02**'sinde **oftalmik tutulum** bildirilmiştir; herpes zoster oftalmikus (HZO) vakalarına HZ vaka bildirimlerinde sık rastlanmaktadır.

Referans	Yıl	N	Ortalama yaş, yıl	Komplikasyonlu hastalar (%)			
				Herhangi biri	PHN	Oftalmik tutulum	Ramsay Hunt sendromu
Çeltek et al. ^{1,a}	2009-2019	100	64.1	B	8	B	B
Acer et al. ²	2015-2016	166	51.48	B	27.7	6.02	B
Atış et al. ³	2015-2016	53	72.92	13.2	5.7	5.7	B
Dogan et al. ⁴	2016	35	42.45	14.3 ^b	B	B	B
Özkol et al. ⁵	2007-2010	115	42.21	13	B ^c	B	B
Küçükçakır et al. ⁶	1999-2010	312	49.6	21.4	21.47	B	0.64
Yürük et al. ⁷	B	90	58.8	B	58.8	B	B

^aKohort yalnızca kanser hastalarından oluşmaktadır; ^bSadece tedaviyle ilişkili olabilir; istatistik hesaplamalar, HZ enfeksiyonu tedaviyle birlikte herhangi bir komplikasyon olmaksızın iyileşen hastalar için bildirilmiş olan %85,7 oranı temel alınarak hesaplanmıştır; ^cEn sık bildirilen komplikasyon PHN'dir; bununla ilgili bir istatistik verilmemiştir. 1. Çeltek NY and Ünlü U. TjfmPC. 2020;14(4):646-50; 2. Acer E et al. Turkderm Arch Dermatol Venerol. 2018;52:95-9; 3. Atış G et al. Turk Geriatri Derg. 2017;20(3):172-7; 4. Dogan et al. Res J Life Sci. 2019;5(1):195-202; 5. Özkol HU et al. Turk J Dermatol. 2013;7:201-5; 6. Küçükçakır O et al. Turkderm. 2012;46:186-90; 7. Yürük D and Yıldız Tabakoğlu A. Turk Geriatri Derg. 2021;24(1):41-9. B: bildirilmemiştir; HZ: herpes zoster; HZO: herpes zoster oftalmikus; PHN: postherpetik nevralsi.

HERPES ZOSTER HASTALIĐI VE AŐI FARKINDALIĞI

2 Çalışmaya göre, Türkiye'deki bireylerde **HZ farkındalığı düőüktür** veya yetersizdir.^{1,2}

3 Çalışmaya göre, Türkiye'de **HZ aŐılarına iliŐkin farkındalık düőüktür**; HZ hastalarının **%1'i** ila **%12,7'si** aŐılama hakkında bilgi sahibidir.³⁻⁵

Aile hekimleriyle gerçekleŐtirilmiŐ **1** alıőmaya göre, **aile hekimlerinin %59,7'si HZ aŐılaması hakkında bilgi sahibidir** ve **%65,7'si aŐılamayı önermektedir**.⁶

SONUÇ

- **Türkiye’de HZ ile ilgili ülke çapında epidemiyolojik verilerin kısıtlı olduğu saptanmıştır.**

- **HZ ile ilişkili komplikasyonları içeren olgu raporlarının fazla oluşu, sağlık hizmeti kaynaklarının önemli ölçüde kullanıldığını göstermektedir.**

- **Türkiye’de HZ hastalık farkındalığı ve risk algısının artması ve HZ’yi önlemeye yönelik stratejilerin belirlenmesi için daha fazla araştırma yapılması gereklidir.**